

KÁZÁNÍ : **Nezapomínejme být vděční.**

Dnešní téma k přemýšlení nám napoví dva texty, které jsou uvedeny:

Kol. 2,6-7 Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapust' te kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky.

1Tes 5,18: „Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.“

Oba tyto texty mají společnou výzvu. A tou je **vděčnost**. Biblická vděčnost která je tady uvedena má daleko větší rozměr, než je vděčnost, která je běžná mezi lidmi, a to už proto, že komu je směřována. Často se ptáme: Jaká je Boží vůle ? A je snad i jedna z odpovědí, kde v druhé uvedeném textu. ...“to je Boží vůle pro vás“. Samozřejmě se to netýká jen vděčnosti ale tato výzva se vztahuje na další uvedené vlastnosti v předchozích verších kapitoly, ať je to radost, trpělivost, neodplácet zlým za zlé, pečovat o slabé atd... Chtěl by se ale dnes zaměřit na vděčnost.

Naše děti učíme děkovat, když od někoho něco dostanou, aby nezapomněly na slušné vychování! Když náš Lukáš v týdnu donesl domů dárek, Katka se ho zeptala, jestli poděkoval. On, hned pohotově odpověděl, že pětkrát poděkoval a dvakrát řekl ahoj... :-) To je ta dětská, naučená vděčnost.

Vděk, to je přirozená reakce, jakýsi důsledek něčeho, co tomu předchází. Důvodem k vděčnosti bývají dobré skutky, které jsou prospěšné tomu, komu posloužily. Nebo třeba i ty dárky, nebo třeba něco úplně jiného, co si zaslouží vyjádření našeho vděku. Vděčnost jako lidé si vzájemně vyjadřujeme různými způsoby. Bývají to opětované skutky, nebo aspoň prosté vyjádření díků. Tak nějak to většinou funguje v té lidské úrovni. Někdy je to neustálý koloběh, kdy si projevujeme vděčnost dáváním, a když dostaneme, cítíme povinnost oplatit, abychom nebyli nic dlužní, a tak je to dokola.

Ale jak je to s vděčností Bohu? Jedná se i tady o nějaká pravidla správného chování? Zde to má hlubší význam. Možná bychom se mohli zamyslet kdy, jak a za co vyjadřujeme svoji vděčnost Bohu... Umíme být vždy vděční? Pochopitelně v našich modlitbách dáváme prostor k chválám a díkům. Ale někdy možná větší část obsahu modliteb zabírají naše přání, prosby. Vždyť máme tolik podnětů za co prosit. Je to přirozené a logické. A jsme také k tomu i vyzýváni, abychom prosili. Zvláště když ty prosby jsou směřovány směrem ven – za bližní. Ale také my sami máme své přání a prosby kdy cítíme a projevujeme tím i vlastní závislost na Hospodinu. To je v pořádku. Jsme ale stejně tak horliví i ve vyjadřování vděčnosti a to nejen, když naše prosby jsou vyslyšány, ale i když je to jinak, než jsme chtěli a prosili?

Právě ten text v úvodu nás vyzývá abychom byli vděční za všech okolností. A tady už se dostáváme do jiného úhlu pohledu na otázku vděčnosti. Tady se neuvádí a nejsme vyzýváni k tomu abychom byli vděční za vše, ať dobré či zlé, ale abychom byli vděční za všech okolností.

A to je rozdíl.... BÝT VDĚČNÝ ZA VŠE, A BÝT VDĚČNÝ ZA VŠECH OKOLNOSTÍ. Možná ne vždy je tento text správně chápán. Nejsme zde vybízeni abychom děkovali za něco, co se nám přičí. Sice máme v bibli i místa, kde někteří chválili Boha za příkoří a utrpení, které museli snášet. Ale tady je to vždy spojeno s určitým významem, který to mělo, když si byli ti dotyční vědomi smyslu utrpení, které přijali, že trpí pro Krista. My ale vždy neznáme význam zlých věcí a necítíme tudíž potřebu za ně děkovat. V těchto případech ale nemáme zapomínat děkovat za to, co hodno vděčnosti je. Děkovat v takové době, kdy se nám vůbec děkovat nechce, kdy je to těžké, může se stát se, že právě chválení Boha může být jedním z východisek pro upevnění naší víry v Boží vedení.

Přejděme tedy už k podstatě vděčnosti a podívejme se na několik důvodů, proč je vděčnost tak potřebná a důležitá?

Vděčnost rozjasňuje stíny a proměňuje můj život.

Možná je to těžko uvěřitelné...Jakmile totiž někdo začne děkovat, začne hledět na život novými očima. Zaměření se na vděčnost a praktické chválení může až léčebně působit na duši člověka.

Albert Schweitzer kdysi prohlásil: „*Cítíš-li se slabý, malátný a nešťastný, začni děkovat a hned se ti povede líp.*“

Kdybychom rozvedli tuto radu, tak jinými slovy bychom to vyjádřili, že: Jestliže pohlížím na svůj život s vděčností, temnota se rozjasní a hořkost dostane jinou chuť. Vděčnost mě chrání před malomyslností a zahořklostí. Přibližuje mě takto blíže k Bohu.

Nějaký člověk prý měl ve zvyku modlit se každý večer: „Pane, děkuji ti, že dnes věci neproběhly tak, jak jsem si přál já, ale tak, jak jsi to chtěl ty.“ Vlastně i v modlitbě Páně, pokud se ji někdy modlíme, tak když v závěru vyslovujeme slova buď vůle Tvá, vyjadřujeme tímto své odevzdání a zároveň děkujeme za Boží vedení, které se v našich představách může i docela lišit. Kdo se v takovém postoji dokáže podívat na uplynulý den a prožívá odevzdání se do Božích rukou, může pocítit vnitřní smír a pokoj.

Vděčnost mi otvírá oči, abych dokázal vidět i vlastní hodnotu.

Není totiž zrovna snadné být vděčný i sám za sebe. Jaky jsem, jak vypadám. Často v nás totiž vězí až příliš hluboko sklon k sebe odmítání. Rádi bychom měli jiné tělo, jiné nadání, jiné schopnosti a možnosti.

Začneme-li ale pošilhávat po tom, co nemáme, nedokážeme děkovat za to, co nám bylo dáno do vínku, co dobrého máme.

Vděčnost vyžaduje zároveň i schopnost rozloučit se s vlastními iluzemi o tom, jaký bych měl být. Teprve pak dokážu děkovat za to jaký jsem, za to, co prožívám, za svou vizáž, za své schopnosti a dovednosti. Vděčnost mě vede k souladu se sebou samým, sebezpřijetím a zdravým sebevědomím. Nenuťí mě chovat se zamindrákovaně a mít nepřiměřené projevy z pocitu nedostatečnosti. Vděčnost Bohu za sebe sama vede k přemýšlení o svém Stvořiteli, kterému se nechci rouhat za výsledek jeho práce. Podobně ale také mám smýšlet o druhých, kteří mají v Božích očích velkou hodnotu.

Když se člověk naučí děkovat, získá i důvod být spokojený

Čím to je, že někteří lidé musí neustále dávat najevo především nespokojenost, neustále protestovat a reptat? Když ale člověk nic nepovažuje za samozřejmé a naučí se děkovat i za malé věci, drobné úspěchy, najde si tak důvod ke spokojenosti. A tady s věčností koresponduje i zbožnost a pokora.

Zbožnost je totiž pramenem zisku pro toho, kdo dokáže být spokojen. Buďme vděční za zbožnost, ja říká i text:

1 Tim 6,6-8 Zbožnost, která se spokojí s tím co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení....atd.

Člověk někdy hledá veliké štěstí a přitom přehlédne tolik krásného co mu uniká. Bůh nás obdarovává i malými radostmi, které se musíme stále učit vnímat a být za ně vděční.

V dnešní době se totiž velmi šíří nárokování – tzn. vnitřní přesvědčení, že máme nárok na to, co mají druzí, co vychvalují reklamní akce, nárok na všechno co chceme. Okamžitě potřebujeme všechno, co vidíme. Hned musíme uspokojit všechny své potřeby. A hlavně neumíme si počkat. A protože nic není zadarmo, naučí nás to dělat si dluhy, v lepším případě nás nutí k honbě za větším výdělkem. Ale neschopnost čekat, člověku bere schopnost něco si užít.

Žijeme život ve spěchu. Hledáme způsoby čím si šetřit čas, ale ve skutečnosti to co nám má pomoci ušetřit trochu času, nás v konečném důsledku vede k časové tísní, protože s úsporou času sice počítáme, ale stejně ji nedokážeme správně využít. Kde převládá pocit nárokovaní, tam už není žádné místo pro úžas, překvapení a následně pro vděčnost. Toto dokonce i koliduje s desátým přikázáním, které nás varuje!

Bůh ve své modrosti nás chce chránit od tužeb po pomíjivém. I když hranice toho co člověk potřebuje k dočasnému životu může být různá, i tady je na místě být vděčný a v pokoře vyznat, že to co máme je nejen zásluhou vlastních rukou ale předně požehnáním Božím. Bůh nás vede k poznání věčných hodnot, za které Mu předně patří naše vděčnost. Pravdou zůstává, že skutečně spokojený v životě může být jen ten člověk, který dokáže být vděčný i za málo.

Když se chystáme Bohu vyjádřit svou vděčnost, máme myslet na to, že On je původcem všech našich požehnání ať jsou velká nebo malá.

Král David v Žalmu 103, 2 připomíná: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!“

Jedním z prvních znamení, kterými se projevuje odmítnutí Boha, je upadající vděčnost.

Setkal se s tím apoštol Pavel, když v listu Římanům 1,21 píše: „Poznali Boha, ale nevzdali mu čest jako Bohu, ani mu nebyli vděční, nýbrž jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě.“

Když přestávám být vděčný Bohu, je to jistý projev toho, že jsem s ním přestal ve svém životě počítat.

Vděčnost je vlastnost, nebo spíše projev, který o člověku něco vypovídá.

Asi zde nejde nevzpomenout příběh deseti malomocných zapsaný v Luk 17:11-19.

Nemusíme jej číst, dobře ho známe. Je trochu zvláštní, proč Ježíš tyto nemocné neuzdravuje přímo, ale posílá je ke kněžím. Snad i pro to, aby sami vykonali jistý krok víry, když pro uzdravení měli něco udělat, i když to nebylo tak velké jako v případě Námána. A my víme jak to dopadlo, že i když byli všichni uzdraveni, jen jeden z deseti se vrátil, aby poděkoval. A tady vidíme tu lidskou povahu.

Když se děje něco zlého, pohromy, války, člověk je schopný hnát Boha k zodpovědnosti a obviňovat jej za všechny ty zlé věci. A když se dostane člověku Boží požehnání, ani mu nepoděkuje. A vrací se jen ten jediný, byl to Samařan a zahanbuje ostatní. Někdo, kdo byl zařazován do té horší kategorie, nízké vrstvy lidí, tak prokazuje vděčnost a sklání se před Ježíšem. Můžeme jen spekulovat o tom proč zrovna on a ne nikdo z ostatních.

Možná si uvědomil, že nestačí Bohu poděkovat jen v chrámu obětí, ale je třeba se obrátit a vrátit k Tomu, jenž reprezentoval a zpřítomnil Boží moc a Jeho přítomnost tady na zemi.

Ještě jednoho člověka bych rád vzpomenul. Sice jsme o něm v poslední době slyšeli vícekrát, ale přesto jej ještě zmíním. Možná trochu z jiného úhlu pohledu, právě v souvislosti s vděčností. Jedná se o známého trpitele Joba.

Příběh o Jobovi nám ukazuje, že i k tomuto zvláštnímu typu děkování a chval máme právo dorůst, aby naše modlitba mohla jít ze srdce a z přesvědčení. Mnohokrát už jsme slyšeli kázání o tom, jak Job děkoval při těch hrozných ranách a chválil Boha. Jak to pokorně a statečně zní: „*Pán dal, Pán vzal, buďž jméno Páně pochváleno.*“ Tento příkladný postoj však Jobovi vydržel pouze dvě kapitoly - zbylých čtyřicet kapitol zabírají převážně jeho výčitky Bohu, místy doslova reptání či rouhání, sebe obhajoba a dohadování se se svými přáteli, rádci...

Překvapující je až závěr knihy: Po dlouhé Boží řeči k Jobovi (která nevysvětluje smysl všech zkoušek, ale spíš odhaluje nepatrnost člověka před Božím majestátem), se Bůh nečekaně obrací k Jobovým rádcům, kteří se celou dobu snažili Joba dotlačit do „správného“ zbožného postoje (aby přece přiznal svoji vinu, aby nereptal a vzdal Bohu chválu atd.), a říká jim (Elífazovi): „*Můj hněv plane proti tobě a proti oběma tvým přátelům, protože jste o mně nemluvili náležitě jako můj služebník Jób... Obětujte za sebe zápalnou oběť a můj služebník Jób ať se modlí za vaše poblouzení, že jste o mně nemluvili náležitě jako můj služebník Jób*“ (Job 42,7-8).

To je lekce! Takže nakonec rouhavé Jobovy řeči se Bohu líbí víc, než všechny zbožné a duchovní řeči jeho přátel! Jak je to možné? To máme tedy všichni začít Bohu v modlitbě vyčítat a přit se s ním, místo abychom ho chválili? Vždycky určitě ne, ale Bůh tu nepochybně ukazuje na jednu věc: Líbí se mu, když je vztah člověka k němu bezprostřední, bez falše (i bez sebesvatější falše), když si před ním dokážeme vylévat své srdce, bez líbivých slov (tolikrát plných zbožných frází, s kterými se ani neztotožňujeme). Vždyť modlitby skutečných Božích následovníků (proroků a žalmistů) nebyly nikdy tak strojené, učesané, jako někdy bývají naše modlitby.

„V našich modlitbách je často mnoho krásných svatých slov. S tím se v žalmech nesetkáme. Tam je člověk před Bohem poctivý, přímý a říká, co cítí. Je daleko čestnější říct co opravdu cítím, než s ohledem na žádoucí úctu být opatrný až pokrytecký. Bůh ocení přímost a čestnost. Tomu se na Jobovém příběhu můžeme naučit. Bůh hledí do srdce a miluje pravdu a nezlobí se na nás za naši otevřenost.“

Job po tom všem co prožil a co Bohu otevřeně řekl, nakonec mohl prohlásit:
Jen z doslechu jsem o Tobě slýchal, teď však jsem Tě spatřil vlastním okem!

A to je také nejsilnější vyznání, které je spojeno s chválou a vděčností. Kdo se skutečně setká s Bohem, pak jeho vděčnost nabere úplně jiný rozměr. V Jobově případě to setkání bylo za dramatických okolností a Pán Bůh mu dal poznat, že ho neopustil a ještě mu požehnal.

Ne každý životní příběh má takovéto konce. Ale plyne nám z toho poučení, že Bůh má svůj plán. A i když nerozumíme, víme, že je Pánem života a vše co máme, je darem jeho milosti.

Vděčnost, kterou ani neumíme dost dobře slovy vyjádřit, by se neměla nikdy zcela vytratit z našich srdcí, z našich modliteb i když ne vždy máme chuť děkovat. A pokud někdy naříkáme, zlobíme se v modlitbě ale s upřímností jakou měl Job, právě to nám může pomoci zbavit se zoufalství, bolesti, trápení, které takto odevzdáváme Bohu. A On to přijímá. Někdy nám odpovídá, někdy mlčí, jak to sám uzná za vhodné. Ale moc dobře nám rozumí. Tím si můžeme být jisti. Víím, že snadno se o tom hovoří, ale těžce se to prožívá, když nás něco postihne.

Chci ukončit známým textem ap. Pavla v listu Kol. 3, 15-17, který nabádá k vděčnosti. Zkusme tedy více chválit, více děkovat. Možná když se zaměříme na to, co dobrého nám Bůh dává a v minulosti dal, získáme více optimismu pro překonávání těžkostí, které v životě přicházejí. Zkusme to. Chvalme víc Hospodina ve svých soukromých modlitbách, ale i ve společenství například písněmi. Chvalme jej různými způsoby, tak jak to cítíme, jak je nám to vlastní. Možná budeme překvapeni o co budeme obohaceni, když připojíme k naší spiritualitě více vděčnosti⁶.

Kol. 3, 15-17 A ve vašem srdci ať vládne pokoj Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Necht' ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, činite ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci.

Amen